

50 lat Okręgowego Przedsiębiorstwa Geodezyjno-Kartograficznego w Krakowie Sp. z o.o.

Od miernictwa do geomatyki

ZBIGNIEW GŁOGOWSKI

50 lat działalności OPGK-Kraków, jednej z najstarszych i największych firm geodezyjno-kartograficznych w Polsce, to historia kilku pokoleń geodetów i kartografów na trwale wpisana w życie gospodarcze południowo-wschodniej Polski. Im to dedykuję ten artykuł, zaś czytelnikom GEODETY pragnę przybliżyć sylwetkę firmy, gdzie tradycje i doświadczenie, ale jednocześnie nowoczesna technika i technologia zapewniały stale czołową pozycję wśród krajowych firm geodezyjnych.

Fakty o firmie w roku jubileuszu

W wyniku przeprowadzonej prywatyzacji od 1994 OPGK-Kraków Sp. z o.o. jest firmą prywatną. Zatrudniamy obecnie 350 pracowników, w tym 270 osób stanowi kadrę inżyniersko-techniczną. Przychody spółki, które w roku 1994 wyniosły 5,6 mln zł, osiągnęły w roku 1998 kwotę 14,8 mln złotych. Spółką kieruje trzyosobowy zarząd.

Wymieńmy w tym miejscu kilka najbardziej interesujących prac z ostatniego okresu. Pomierzaliśmy i sporządziliśmy dokumentację graniczną polsko-słowackiej granicy państwowej stosując satelitarne pomiary GPS i fotogrametrię lotniczą. Wykonaliśmy kompleksową obsługę geodezyjną zbiorników wodnych Czorsztyn-Niedzica-Sromowce Wyżne. W latach 1997-98 uczestniczyliśmy w realizacji programu PHARE PL.9206-02-04/II (dotyczącego wykorzystania informacji ze zdjęć lotniczych

Zarząd Spółki OPGK Kraków: wiceprezes ds. finansowych Maria Broda, prezes Zbigniew Głogowski, wiceprezes ds. technicznych Zbigniew Stefański

dla potrzeb gospodarki narodowej i administracji) wykonując materiały szkoleniowe – cyfrowe ortofotomapy i modele rzeźby terenu. Warto nadmienić, że pierwsze ortofotomapy cyfrowe w skali 1:1000 i 1:2000 wykonaliśmy w roku 1995 dla naszego najstarszego klienta, jakim jest Huta im. Tadeusza Sendzimira. Prowadzimy obsługę geodezyjną pól sejsmiki przestrzennej oraz linii geofizycznych na terenie Polski południowej i środkowej z wykorzystaniem pomiarów

GPS. Satelitarną technologię GPS wykorzystujemy w pomiarach punktów nawigacyjnych lotnisk cywilnych oraz aeroklubów w układzie WGS 84, w związku z implementacją tego układu dla ruchu lotniczego w Polsce. Współuczestniczyliśmy w realizacji „Komputerowego Atlasu Województwa Krakowskiego” w technologii cyfrowej, wykonując dla niego mapy podkładowe w skali 1:50 000. Obecnie w ramach konsorcjum z WPG Warszawa i KPG Kraków realizujemy projekt dotyczący Topograficznej Bazy Danych składającej się z rejestru obiektów topograficznych, numerycznego modelu rzeźby terenu i cyfrowych ortofotomap w skali 1:10 000 dla odcinków rzek Dunajec i Wisła. Ale w roku jubileuszu, wypada sięgnąć pamięcią wstecz. Przypomnijmy więc genezę firmy.

Rok 1949 – tak się zaczęło

Działalność firmy zaczęła się wiosną 1949 roku od wykonania map podkrakowskich wsi Mogiła i Pleszów, niezbędnych do realizacji największej w Polsce inwestycji lat 50., czyli kombinatu metalurgicznego Nowa Huta. Do wykonania tych map, jak i potem do geodezyjnej obsługi tej inwestycji, powołano 1 kwietnia 1949 roku Krakowski Oddział Państwowego Przedsiębiorstwa Mierniczego. Pierwszym dyrektorem KOPPM był mgr inż. Zbigniew Skąpski, późniejszy profesor Politechniki Krakowskiej. Pierwsza siedziba firmy mieściła się w Krakowie, w budynku przy ul. Dietla 64.

Rozpoczynaliśmy więc jako przedsiębiorstwo miernicze. Wtedy do rozwiązywania problemu osnów niezbędna była budowa wież triangulacyjnych, a bazy mierzone były drutami inwarowymi. Podstawowym sprzętem mierniczym był niwelator, teodolit, taśma, pryzmat i tyczka, a obliczenia wykonywano za pomocą tablic logarytmicznych i arytmometrów.

Pomiary i obiekty lat 50.

Pierwszy okres rozwoju przedsiębiorstwa przypada na trudne lata 50., wyrazem czego może być fakt, że firmą w tym czasie kierowało kolejno 5 dyrektorów. Powstające po zniszczeniach wojennych nowe inwestycje i wielkie budowle wymagały pilnie nowych map i geodetów obsługujących te inwestycje. Przedsiębiorstwo zmienia w tym czasie nazwę na Krakowskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze (KOPM). Pracownicy naszego przedsiębiorstwa obsługiwali wtedy takie inwestycje, jak: elektrownie w Sierszy, Skawinie, Jaworznie; Zakłady Azotowe w Tarnowie; huty w Zawierciu, Częstochowie, Chorzowie, Nowej Hucie; zapory w Tresnej, Czańcu, Solinie; kopalnie siarki w Tarnobrzegu i Machowie. W latach 1953-1957 wykonano pomiary 150 państwowych gospodarstw rolnych na terenie Polski południowej i zakładano nowe mapy dla państwowych gospodarstw leśnych. Rozpoczęto prace związane z pomiarem i zakładaniem nowej ewidencji gruntów. Pierwsze opracowania wykonano dla powiatów: olkuskiego, proszowickiego i miechowskiego. Konieczne też były pomiary stacji i szlaków kolejowych w związku z elektryfikacją linii kolejowych. Topografowie i kartografowie, pod kierunkiem mgr inż. Mieczysława Kapusty, wykonali 348 arkuszy Mapy Użycia Powierzchni Ziemi dla obszaru 15 000 km²; 502 arkusze mapy topograficznej w skali 1:25 000; a w końcu lat 50. mapy topograficzne w skali 1:5000. W roku 1960 ukończona zostaje budowa nowej siedziby przedsiębiorstwa przy ulicy Grzegorzkiej 10.

Lata 1962-1992

W roku 1962 dyrektorem przedsiębiorstwa zostaje mgr inż. Adam Koncewicz, który kieruje nim nieprzerwanie przez 30 lat. Pod jego kierownictwem następuje dynamiczny rozwój firmy. W wyniku połączenia się w latach 1974-1975 trzech przedsiębiorstw: Krakowskiego Okręgowego Przedsiębiorstwa Mierniczego, Wydziału Zamiejscowego Państwowego Przedsiębiorstwa Fotogrametrii i Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego Gospodarki Komunalnej powstaje Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Krakowie, w skrócie OPGK-Kraków.

W końcu lat 70. OPGK-Kraków zatrudniało ponad 1500 pracowników. Przedsiębiorstwo miało wtedy swoje zakłady terenowe w Tarnowie, Nowym Sączu i Zakopanem. W tym okresie pomierzono setki tysięcy hektarów miast i wsi, początkowo metodami klasycznymi, a w latach 70. i 80. me-

todami fotogrametrycznymi. Sporządzono setki arkuszy mapy zasadniczej oraz założono nową ewidencję gruntów dla tych miast i wsi. Przedsiębiorstwo należało do największych ówczesnych firm fotogrametrycznych w Polsce. Posiadało między innymi 4 autografy: trzy Wild A-8 i Topocart-Zeiss. W tym czasie przygotowywano podkłady geodezyjne, a następnie obsługiwano takie inwestycje, jak: zapory w Klimkowie, Czorsztynie; zbiornik wody pitnej dla Krakowa w Dobczycach, elektrownię szczytowo-pompową w Porąbce-Żar, autostradę Kraków-Katowice, elektrownię Jaworzno III. Topografowie i kartografowie wykonali setki arkuszy map topograficznych w skalach 1:5 000, 1:10 000, 1:25 000.

Kompozycja ortofotomapy oraz ewidencji gruntów i budynków w skali 1:1000 dla rejonu Krakowa wykonana dla badań porównawczych. Zdjęcie powyżej: w pracowni fotogrametrii powstaje kolejna ortofotomapa cyfrowa – od lewej Ryszard Florek, Robert Rachwał, Jerzy Sugieł, Piotr Dukiełski

W roku 1966 do firmy wkroczyła elektroniczna technika obliczeniowa – pierwsze komputery to GEO-2 i GEO-20. Dzięki nim możliwe były masowe przeliczenia współrzędnych z układu BG i „42” na układ „65”. Niezwykle ważnym i znaczącym dla rozwoju firmy był wyjazd w 1979 roku pod kierownictwem mgr inż. Jerzego Antonowicza pierwszej dużej grupy geodetów do prac eksportowych do Libii. Ogółem do roku 1986 przedsiębiorstwo zrealizowało w Libii 20 kontraktów na kwotę około 12 mln USD. W pracach eksportowych w Libii i Iraku udział wzięło ponad 400 osób.

OPGK-Kraków spółką pracowniczą

W roku 1992 przechodzi na emeryturę dyrektor Adam Koncewicz. W wyniku przeprowadzonego konkursu nowym dyrektorem zostaje mgr inż. Zbigniew Głogowski.

Główne zadanie nowego dyrektora w programie rozwoju firmy to jej szybka prywatyzacja. Przy akceptacji załogi, Rady Pracowniczej i związków zawodowych, w grudniu 1993 roku powstaje Spółka Pracownicza, która od 1 marca 1994 roku rozpoczyna działalność pod firmą Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Krakowie Spółka z o.o. Sprawą równie ważną dla Zarządu Spółki było dostosowanie struk-

tury dotychczasowego przedsiębiorstwa państwowego, działającego do końca lat 80. w gospodarce nakazowo-rozdziałowej, do reguł gospodarki rynkowej.

Sprawą nie mniej ważną staje się zapewnienie szybkiego rozwoju technologicznego firmy oraz spełnienie wymagań rynku światowego. Na podstawie doświadczeń międzynarodowych dr inż. Ryszarda Floraka przeprowadzona została w firmie „Analiza marketingowo-rozwojowa”, a na jej podstawie opracowano „Program przedsięwzięć marketingowo-rozwojowych dostosowujących firmę do promocji globalnej”. Zarząd Spółki zaakceptował cele strategiczne i zadania szczegółowe dla firmy ujęte w tych dokumentach i przystąpił do konsekwentnej ich realizacji. Rozpoczęto wdrożenie najnowocześniejszych technologii informatycznych w pozyskiwaniu geodanych z bezpośrednich pomiarów terenowych, z użyciem GPS oraz ze zdjęć lotniczych i satelitarnych, a następ-

nie przetwarzaniu i prezentowaniu tych geoinformacji przy zastosowaniu cyfrowych technologii fotogrametrycznych i kartograficznych, w standardach stosowanych w projektach światowych.

Zacieśniono współpracę z wydziałami geodezyjnymi Akademii Górniczo-Hutniczej i Akademii Rolniczej w Krakowie. Uzgodniono stosowne porozumienia dotyczące współpracy naukowo-technologicznej.

Spółka dzisiaj

Działalność firmy oparta jest na nowoczesnych i profesjonalnych technologiach reprezentujących wysoki poziom światowy. Firma OPGK Kraków uzyskała rejestrację w Central Consultancy Register w Brukseli, co upoważnia nas do udziału w przetargach międzynarodowych. Osiemdziesięciu specjalistów posiada polskie uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii. Swoją wysoką pozycję zawdzięczamy między innymi także potencjalnej gotowości wykonania każdego zamówienia z dziedziny geomatyki. Wynika to z kompleksowości zakresu świadczonych przez OPGK Kraków usług geomatycznych.

Podstawowy zakres działalności realizowany jest w czterech zakładach: ■ Zakład Geodezji i Fotogrametrii, dyrektor – mgr inż. Jan Kuchta do 30 kwietnia 1999 r., mgr inż. Stanisław Rachwał od 1 maja 1999r., ■ Zakład Pomiarów Realizacyjnych, dyrektor – mgr inż. Wojciech Kielb, ■ Zakład Topografii i Kartografii, dyrektor – inż. Krystyna Brożyna-Mozgała, ■ Zakład w Tarnowie, dyrektor – mgr inż. Stanisław Rączka.

Mapa topograficzna Suchedniowa w skali 1:10 000. Zdjęcie powyżej: mapy topograficzne tematyczne wykonywane są w technologii komputerowej – Agnieszka Buczek, Krystyna Brożyna-Mozgała, Witold Fiejdaz

Ponadto funkcjonują: Biuro Geoinformatyki, Biuro Wyceny i Obrotu Nieruchomościami „VALUER”, Biuro Wydawnictw Kartograficznych oraz Księgarnia Kartograficzna.

Co i dla kogo robimy

Oprócz wymienionych na wstępie ważniejszymi pracami wykonanymi przez OPGK Kraków w ostatnich latach były: ■ Mapy topograficzne w skalach 1:10 000 i 1:50 000 dla Głównego Geodety Kraju; ■ Mapy topograficzne w skali 1:25 000, 1:50 000 i 1:100 000 dla Oddziału Topograficznego Sztabu Generalnego Wojska Polskiego; ■ Obsługa geodezyjna zbiorników i stopni wodnych: Czorsztyn–Niedzica–Sromowce Wyżne, Świnna Poręba, Dwory, Smolice i Klimkówka; ■ Opracowanie i aktualizacja trasowej mapy Polski dla celów nawigacji lotniczej; ■ Ortofotomapy cyfrowe poligonu Drawsko Pomorskie w skali 1:10 000 dla Oddziału Topograficznego Wojska Polskiego; ■ Mapa cyfrowa Huty im. T. Sendzimira w skali 1:500; ■ Badanie przydatności ortofotomapy cyfrowej w skali 1:2000 i 1:1000 w procesie prowadzenia mapy zasadniczej dla Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie; ■ Obsługa realizacyjna telekomunikacyjnych linii światłowodowych dla TP S.A. Tarnów; ■ Obsługa realizacyjna Zakładów Azotowych i Mechanicznych w Tarnowie; ■ Poziome osnowy geodezyjne dla miast Brzesko, Gorlice, Tarnów; ■ Badanie przydatności cyfrowej ortofotomapy i fotogrametrycznych modeli rzeźby terenu w skali 1:1000 i 1:2000 w planowaniu przestrzennym do analizy zagrożeń powodziowych –

dla Urzędu Miasta Krakowa; ■ Cyfrowy model rzeźby terenu w skali 1:50 000 – zamówienie Oddziału Topograficznego Sztabu Generalnego Wojska Polskiego; ■ Cyfrowa ortofotomapa i model rzeźby terenu w skali 1:10 000 rejonu zbiornika Świnna Poręba dla Okręgowej Dyrekcji Gospodarki Wodnej w Krakowie; ■ System Informacji Przestrzennej Babiogórskiego Parku Narodowego dla dyrekcji Babiogórskiego Parku Narodowego; ■ Geodezyjna obsługa reali-

Obsługa geodezyjna zbiornika wodnego Świnna Poręba – Kazimierz Mucha na stanowisku pomiarowym

zacji i dokumentacja powykonawcza trans-europejskiego gazociągu – na zamówienie Gazobudowa-Zabrze.

Nasze jutro – geomatyka globalna

Odwiedzające naszą firmę delegacje fachowców z różnych krajów i kontynentów (w tym z krajów o najwyższym zaawansowaniu technologicznym) podkreślają, że nie ustępujemy poziomem uznanym firmom światowym i spełniamy kryteria ubiegania się o projekty międzynarodowe. Dowodem na to są składane nam oferty współpracy w ramach międzynarodowych projektów. Tak więc śmiało wkraczamy w XXI wiek, zarejestrowani w Central Consultancy Register w Brukseli i już wykonując mapy topograficzne w standardzie NATO. Parafrazując, możemy powiedzieć, że geomatycznie wkraczamy już zarówno do Unii Europejskiej, jak i NATO. Nasza dewiza to „Powiedz, jaką chcesz mapę, a my ją zrobimy”.

mgr inż. **Zbigniew Głogowski** jest prezesem zarządu i dyrektorem generalnym OPGK Kraków Sp. z o.o. Ukończył studia na Wydziale Geodezji Górniczej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w roku 1968 i rozpoczął pracę w OPGK Kraków. Zdobył doświadczenie na wszystkich szczeblach zarządzania w firmie.